Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactgegevens
nijmegen.nl/contact

Ons kenmerk
E25.002038

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Ja

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 23 september 2025
Onderwerp Verkenning naar maatwerkbanen in andere gemeenten

Geachte leden van de raad,

Op 19 februari 2025 heeft u het raadsvoorstel over de Nijmeegse maatwerkbanen van 17 december 2024 behandeld. Het college stelde voor om de maatwerkbanen te beëindigen. Daar waren diverse argumenten voor. U heeft het voorstel geamendeerd en als volgt besloten:

1. De maatwerkbanen als lokale werkgelegenheidsmaatregel tijdelijk te beëindigen in afwachting van het onderzoek naar succesvolle implementaties van maatwerkbanen in andere steden, en de resterende middelen voor 2025 vrij te laten vallen in het programma Werk en Inkomen.

2. Bij besluitvorming conform het voorstel om te stoppen met de uitvoering van de maatwerkbanen, blijven we de reeds ingevulde maatwerkbaan subsidiëren en blijft deze baan in stand zolang de arbeidsovereenkomst voortduurt.

We hebben deze besluiten uitgevoerd en informeren u daarover in deze brief. In de bijlage is het volledige onderzoeksverslag opgenomen. We zien het als een nadere verkenning naar de uitvoering van maatwerkbanen in andere gemeenten.[1]

Opzet van het onderzoek
De verkenning gaat in op maatwerkbanen in Groningen, Den Haag, Amsterdam, Oude-IJsselstreek, Goes, Heerlen, Rotterdam en Tilburg. Voor zover bij ons bekend zijn dit alle gemeenten die dergelijke banen uitvoeren. Per gemeente hebben we gekeken naar de lokale bepalingen die rond de maatwerkbanen zijn opgesteld. Ook hebben we bij alle gemeenten contactpersonen geïnterviewd en hen bevraagd over de volgende onderwerpen:

[1] Het college heeft het onderzoek laten uitvoeren door een interne beleidsadviseur van de gemeente Nijmegen. Hij is niet betrokken bij het programma Werk en Inkomen en heeft geen relatie tot de maatwerkbanen.

1. Doel en stand van zaken;
2. Kenmerken/criteria van de doelgroep;
3. Werkgeverschap: hoe is dit ingericht;
4. Matching van kandidaten op werk;
5. Begeleiding van geplaatste kandidaten;
6. Verhouding tot de loonkostensubsidie en de no-riskpolis;
7. Uitstroom naar (regulier) werk;
8. Kosten en baten;
9. Succes- en faalfactoren.

Ook intern bij de gemeente Nijmegen en met WerkBedrijf zijn gesprekken gevoerd om onze uitvoering van de maatwerkbanen te kunnen vergelijken met andere gemeenten. We vinden het belangrijk om mee te geven dat 'de maatwerkbaan' niet bestaat. Iedere gemeente gebruikt een andere benaming en heeft een eigen doelstelling, opzet en financiering van deze banen. In de praktijk gaat het in iedere gemeente wel om hetzelfde uitgangspunt: de gemeente financiert en creëert additionele banen voor bijstandsgerechtigden die geen reëel perspectief hebben op regulier betaald werk. Op pagina 8 tot en met 11 van het onderzoeksverslag vindt u in een schematisch overzicht de kenmerken van de maatwerkbanen per gemeente. Vanaf pagina 28 leest u over de bevindingen. Hieronder vatten we de belangrijkste bevindingen samen.

Iedere gemeente is anders
Door de grote verschillen tussen de vergeleken gemeenten is het onmogelijk om te concluderen dat één gemeente met een bepaalde toepassing van maatwerkbanen het meest succesvol is. Iedere gemeente maakt andere keuzes, bijvoorbeeld over het doel (participatie of re-integratie), werkgeverschap en uitvoering. We zien ook grote verschillen in hoe gemeenten wettelijke taken als de sociale werkvoorziening, beschut werk en hun reguliere re-integratietaken hebben georganiseerd. Of en welke vorm van maatwerkbanen hiernaast passen, is erg afhankelijk van de invulling en organisatie van het geheel van de dienstverlening rond arbeidsmarkttoeleiding.

De kosten zijn relatief hoog
Sommige gemeenten hebben veel budget over voor het creëren van maatwerkbanen en maken daarin combinaties met het sociaal ontwikkel-/werkbedrijf, beschut werk etc. Omdat een maatwerkbaan ook echt maatwerk moet zijn, zijn de kosten voor selectie, matching en begeleiding relatief hoog. Deze staan los van de loonkosten. Veel gemeenten (vijf van de acht) stoppen ermee, voornamelijk vanwege de hoge kosten.

Maatwerkbanen leiden vaak tot verdringing van vrijwilligers of reguliere banen
Veel kandidaten die voor maatwerkbanen worden benaderd, blijken niet beschikbaar te zijn om direct aan het werk te gaan, ook niet in een maatwerkbaan. Dit komt overeen met de ervaringen in Nijmegen. Meerdere gemeenten zetten vrijwilligerstaken daarom om in een maatwerkbaan, waardoor er verdringing plaatsvindt. In Nijmegen is er destijds bewust voor gekozen om maatwerkbanen niet ten koste te laten gaan van reguliere banen of vrijwilligerswerk.

Gemeenten worstelen met het onderscheid tussen verschillende doelgroepen en regelingen
Bovendien bevestigt de verkenning dat meerdere gemeenten worstelen met het onderscheid tussen de verschillende (doel)groepen en allerlei mogelijke regelingen zoals beschut werk, werkervaringsbaan, opstapbaan, ontwikkelbaan etc. Het is alles overziend een grote lappendeken. Uiteindelijk komt het erop neer dat alle kandidaten een ondersteuningsbehoefte hebben. Daar is voor Nijmeegse inwoners voldoende instrumentarium voor beschikbaar.

Standpunt college
Het college waardeert de opdracht van de raad om de invulling van de Nijmeegse maatwerkbanen te vergelijken met maatwerkbanen in andere gemeenten. De verkenning helpt om een goed gesprek te voeren over het beëindigen of voortzetten van de maatwerkbanen. Het college ziet de bevindingen in het onderzoek echter als bevestiging van het eerdere standpunt om de maatwerkbanen te willen beëindigen. Aangezien in onze regio een regionaal arbeidsmarktbeleid met een regionaal instrumentarium is vastgesteld, is het lastig gebleken als enige gemeente een initiatief zoals de maatwerkbanen uit te (laten) voeren. De uitgevoerde analyse legt de pijnpunten bloot. Onze uitvoeringspartner ziet onvoldoende toegevoegde waarde van dit instrument ten opzichte van andere instrumenten en kon voor een aantal kandidaten reguliere, beter passende alternatieven inzetten. Het college is van mening dat de keuze voor een extra lokaal instrument niet past bij samenwerking in een arbeidsmarktregio, waarin we een gemeenschappelijk beleid afspreken en één gezicht (lees: dienstverlening) willen laten zien aan zowel inwoners als ondernemers en overige partners.

Wel onderstrepen we een belangrijke aanbeveling in het onderzoek, namelijk de noodzaak om maatwerk te bieden en een individuele aanpak te hanteren voor iedere inwoner. Om die reden hebben wij ons sterk gemaakt voor de inzet van lokale participatiecoaches via het Participatiebudget in de komende jaren[2] en stellen we in de Stadsbegroting 2026-2029 voor om middelen vrij te maken voor een structurele uitbreiding van de participatiecoaches. Participatiecoaches begeleiden inwoners bij hun maatschappelijke participatie (denk hierbij aan vrijwilligerswerk, mantelzorg, sport, een cursus etc.), wat een opstap kan zijn naar werk. Participatiecoaches werken bij uitstek individueel en sluiten aan bij behoeften en capaciteiten van de inwoner. Ze hebben een breed netwerk en werken samen met allerlei collega's en partijen in de stad. Met de inzet van de participatiecoaches bereiken we een grotere groep inwoners dan die we met de maatwerkbanen zouden bereiken. Ook kunnen zij een rol spelen bij het structureel in beeld houden van mensen in de bijstand. Dat sluit goed aan bij de ervaringen vanuit het Doe je mee-project en bij de Participatiewet in balans, die de komende jaren in fases wordt ingevoerd. Bij de Participatiewet in balans krijgen gemeenten onder andere nadrukkelijker de taak om inwoners te begeleiden bij hun maatschappelijke participatie.

[2] We komen hier later dit jaar op terug wanneer wij u de ontwerp-Dienstverleningsovereenkomst met WerkBedrijf voor 2026-2027 voorleggen.

We bespreken de bevindingen en ons standpunt graag met u in een gespreksronde. Daarnaast zijn we bereid om een technische toelichting te geven op het onderzoek en de diverse toepassingen van de maatwerkbanen in andere gemeenten.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift	H.M.F. Bruls
gemeentesecretaris	burgemeester

Bijlage

- Onderzoeksverslag ‘Verkenning naar maatwerkbanen’, augustus 2025